

EKONOMSKI FAKULTET BEOGRAD

INFORMACIONI PAKET ZA PREDMET: EKONOMIKA SAOBRAĆAJA

1. CILJ I OSNOVNI SADRŽAJ PREDMETA, NJEGOVO MESTO I ZNAČAJ U OBRAZOVANJU STUDENTA

- Osnovni cilj predmeta je upoznavanje studenata sa ekonomijom saobraćajne delatnosti kao samostalne privredne grane ali i transportne delatnosti, kao osnovne i/ili sporedne delatnosti preduzeća;
- Izučavajući ovaj predmet, generalno rečeno, student ima priliku da se upozna sa dva osnovna aspekta ekonomije u saobraćaju:
- Makroelementima obavljanja saobraćajne delatnosti u nekoj zemlji, sa posebnim osvrtom na saobraćajni sistem Srbije;
- Mikroproblematikom organizovanja transportne funkcije na nivou preduzeća kome je to matična delatnost ili preduzeća kome su neophodne prevozne usluge kao dopuna osnovnoj delatnosti;
- Izučavanje saobraćajne delatnosti kao samostalne privredne grane podrazumeva da se u logično postavljenom redu prođe kroz sledeće teme:
- Definisanje karaktera saobraćajne delatnosti kao privredne grane;
- Identifikovanje bazičnih načina za organizaciju prevoza;
- Utvrđivanje odnosa saobraćajne privredne grane sa privredom u celini, odnosno profilisanje odnosa transporta sa pojedinačnim, najvažnijim privrednim granama;
- Predviđanje obima prevoza kao bitne determinante razvoja saobraćajnog sistema jedne zemlje u celini ali i svake transportne grane posebno;
- Stepen i karakteristike razvoja saobraćaja u svetu i Srbiji;
- Saobraćajno tržište;
- Saobraćajna politika;
- Strategija i pravci razvoja saobraćajnog sistema Srbije;

- Ključne teme za analizu prevoza kao funkcije na nivou jednog preduzeća su obrađene kroz sledeće tačke:
 - Konkurentske prednosti i nedostaci pojedinih vidova saobraćaja;
 - Troškovi i cena koštanja prevozne usluge;
 - Formiranje i politika cena u saobraćaju;
 - Transport kao najznačajniji deo logističkog sistema firme;
 - Špediterski poslovi i funkcije;
- Dakle, predmet Ekonomika saobraćaja omogućava studentima da:
 - Upoznaju najvažnije segmente saobraćajnog sistema kao jednog od najsloženijih privrednih sistema svake zemlje;
 - Prepoznaju odrednice moderne, tržišno zasnovane ekonomske politike i strategije u okviru saobraćaja;
 - Tretiraju transportne troškove kao značajan segment troškova za privredu u celini ali i skoro svako preduzeće;
 - Identifikuju transportne poslove kao najvažniju grupu ukupnih logističkih aktivnosti za svaku firmu koja se bavi proizvodnjom i/ili prodajom;

2. STRUKTURA - SADRŽAJ PREDMETA

I KARAKTER SAOBRAĆAJA KAO DELATNOSTI (Pojam saobraćaja, Osnovni elementi i karakteristike procesa proizvodnje u saobraćaju, Istorijska uslovljenost pojave saobraćaja kao samostalne delatnosti);

II VIDOVI I VRSTE SAOBRAĆAJA I NJIHOVE EKONOMSKE KARAKTERISTIKE (Vidovi i vrste saobraćaja, Podela saobraćaja prema ekonomskoj suštini i načinu organizacije, Ekonomsko-eksploatacione karakteristike pojedinih saobraćajnih grana);

III KARAKTERISTIKE TRAZNJE, PONUDE I TRANSPORTNOG TRŽIŠTA (Karakteristike i specifičnosti transportne usluge, Karakteristike i specifičnosti tražnja za transportnim uslugama, Faktori tražnje transportnih usluga, Karakteristike i specifičnosti transportne ponude, Specifičnosti uspostavljanja ravnoteže na transportnom tržištu, Pojam i karakteristike i struktura transportnog tržišta);

IV SAOBRAĆAJ KAO FAKTOR RAZVOJA PRIVREDE I DRUŠTVA (Tretman saobraćaja u teorijama privrednog razvoja, Osnovne ekonomske funkcije saobraćaja, Međuzavisnost u razvoju privrede i saobraćaja, Saobraćaj kao faktor razmeštaja proizvodnih snaga, Energetika i saobraćaj, Uticaj saobraćaja na industriju, Uticaj saobraćaja na poljoprivredu, Saobraćaj kao faktor formiranja i stabilizacije tržišta, Saobraćaj kao faktor razvoja i unapređenja turizma, Uticaj saobraćaja na razvoj društva i način života ljudi, Saobraćaj i održivi razvoj);

V PREDVIĐANJE TRAJNJE - OBIMA PREVOZA (Ciljevi i značaj predviđanja, Informacije koje treba obezbediti u rezultatu procesa predviđanja, Metodološki pristupi predviđanju prevoza);

VI TROŠKOVI I CENA KOŠTANJA TRANSPORTNIH USLUGA (Karakter transportnih troškova, Struktura i podela transportnih troškova, Cena koštanja transportnih usluga i faktori od kojih ona zavisi, Uticaj transportnih troškova na vrednost i cene roba);

VII TROŠKOVI INFRASTRUKTURE U SAOBRAĆAJU (Karakteristike infrastrukture, Formiranje i raspodela troškova infrastrukture);

VIII FORMIRANJE I POLITIKA CENA U SAOBRAĆAJU (Opšti pristupi i principi formiranja prevoznih cena, Železničke tarife i tarifska politika, Formiranje i politika cena u pomorskom saobraćaju, Formiranje cena u vazдушnom saobraćaju);

IX STEPEN I KARAKTERISTIKE RAZVOJA SAOBRAĆAJA U SVETU (Železnice, Drumski saobraćaj, Pomorski saobraćaj, Rečni saobraćaj, Vazdušni saobraćaj, PTT saobraćaj, Integralni transport);

X RAZVOJ SAOBRAĆAJA U SRBIJI (Osnovne karakteristike dostignutog nivoa razvijenosti saobraćajnog sistema zemlje, Analiza obima i strukture prevoza, Stanje i karakteristike razvijenosti: železničkog, drumskog, rečnog, vazdušnog, pomorskog i PTT saobraćaja);

XI INTEGRALNI TRANSPORT (Integralni i kombinovani transport, tehnologije integralnog transporta)

XII STRATEGIJA I PRAVCI RAZVOJA SAOBRAĆAJNOG SISTEMA SRBIJE (Strategija razvoja saobraćajnog sistema Srbije, Pravci razvoja i modernizacije železničkog, drumskog, pomorskog, rečnog, vazdušnog i PTT saobraćaja, Pravci razvoja i integralnog transporta);

XIII SAVREMENA SAOBRAĆAJNA POLITIKA

XIV ZNAČAJ I ULOGA TRANSPORTA U SISTEMU LOGISTIKE

3. OBLICI I NAČIN RADA NA PREDMETU

- Nastava na predmetu će se odvijati na časovima predavanja i vežbi po definisanom rasporedu;
- Značajan deo ukupnog fonda časova (do 40%) je predviđen za obrade studija slučajeva i prezentacije individualnih i timskih studentskih radova;
- Kompletna ispitna materija će biti pokrivena na časovima nastave, pri čemu sva tri izvođača nastave (Božić, Aćimović, Mijušković) kombinuju predavanja ex-katedra sa obradom slučajeva iz prakse i prezentacijom studentskih radova;

- Časovi nastave predviđeni rasporedom za **predavanja su zajednički za sve smerove, dok su časovi predviđeni za vežbe odvojeni po smerovima, čime se obezbeđuje potrebno profilisanje nastave po modulima;**

- **Raspored časova:**

- **Predavanja:**

Sreda 16h-18h amfiteatar A-4,

Četvrtak 14h-16h, amfiteatar A-4;

- **Vežbe:**

Za modul Međunarodna ekonomija i spoljna trgovina, neparni brojevi indeksa, sve generacije– ponedeljkom od 10h do 12h, sala 28;

Za modul Međunarodna ekonomija i spoljna trgovina, parni brojevi indeksa, sve generacije -ponedeljkom od 12h do 14h, sala 10 ;

Za modul Turizam i hotelijerstvo, ceo smer-ponedeljkom od 14h do 16h, sala 27;

4. NAČIN OCENJIVANJA NA PREDMETU

- Ukupna ocena predstavlja rezultat sledeća dva elementa:
 - 1. Rezultata rada na časovima nastave;*
 - 2. Rezultata na usmenom ispitu;*
- 1. **Rezultat rada na časovima nastave** utvrđuje se na bazi vrednovanja:
 - *Opšteg angažovanja studenta na časovima;*
 - *Rezultata ostvarenog na kolokvijumu;*
 - *Urađenog pisanog rada u skladu sa Standardima u nastavi, uz mogućnost njegove prezentacije (boduje se odvojeno pisani rad i njegova prezentacija);*
 - *Individualno pripremljenog i prezentiranog eseja i/ili timski pripremljene i prezentirane studije slučaja ili određenog terenskog istraživanja (prezentaciju može da spremi tim od maksimalno dva učesnika);*
 - *Moguće je uzeti istovremeno pisani rad (ili esej) na jednu temu i biti u timu za prezentaciju (tim čini dva studenta) na neku sasvim drugu temu;*
- Aktivnosti studenata tokom semestra se vrednuju na sledeći način:

	Alternativni načini ocenjivanja studenata u toku nastave	Moguće je osvojiti maksimalno
1.	<i>Opšte angažovanje na časovima predavanja i vežbi</i>	15 bodova
2.	<i>Kolokvijum</i>	20 bodova
3.	<i>Pisani rad (10-15 strana) bez prezentacije</i> <i>Pisani rad (10-15 strana) sa prezentacijom</i>	15 bodova 20 bodova
4.	<i>Obrada poslovnog slučaja kroz esej (4-6 strana)</i>	5 bodova
5.	<i>Obrada poslovnog slučaja kroz prezentaciju (7-10 slajdova)</i>	10 bodova

- Aktivnosti pod brojem 4. i 5. su alternativa aktivnosti pod brojem 3, s tim što student može individualno raditi pisani rad na jednu temu, a učestvovati u individualnoj/grupnoj pripremi prezentacije/eseja na drugu temu. **Maksimalan broj bodova** ostvarenih na predispitnim obavezama iznosi **65 bodova**. Osvojeni bodovi važe do kraja školske 2013/14 godine. Student koji osvoji **55 i više bodova**, na usmenom delu ispita oslobađa se u tom periodu jednog od dva ispitna pitanja sa izvučene cedulje, po želji.

2. **Usmeni ispit** se polaže klasično, izvlačenjem na slučaj ispitne cedulje, pri čemu:

- Spisak ispitnih pitanja je poznat studentima unapred;
- Ispitna cedulja sadrži dva pitanja;
- Izbor ispitivača je po pravilu slučajan;
- Student može da izrazi želju da polaže kod jednog od dva ispitivača, a ta želja studenta se od ispitivača uvažava;
- Rezultati koje je student ostvario u toku nastave su polazna osnova na usmenom delu ispita;
- Studenti sa najboljim rezultatima iz nastave po pravilu dobijaju mogućnost da ispit polažu u predroku;

5. LITERATURA

1. Osnovna litaratura za spremanje ispita je udžbenik **EKONOMIJA SAOBRAĆAJA**, autor: prof. dr Vladan Božić, Ekonomski fakultet Beograd, 2011 godina;

2. Dopunska literatura koja se može koristiti kod pripreme individualnih i timskih radova studenata je:

- Božić V. & Novaković S., *Ekonomija saobraćaja*. Ekonomski fakultet Beograd 2004. godina

- Božić, V. & Aćimović S., *Marketing logistika*. Ekonomski fakultet Beograd, 2010 godina;
- Aćimović, S. *Servis potrošača.*, Ekonomski fakultet Beograd, 2003 godina;
- Božić, V. , Aćimović S. , Rakić S. *Poslovna logistika*. Ekonomski fakultet Beograd i Viša poslovna škola Valjevo, 2001 godina;

6. PODACI O NASTAVNICIMA I SARADNICIMA

- **Prof. dr Vladan S. Božić – redovni profesor:**

- Kabinet 418 – IV sprat
- Vreme prijema studenata – četvrtak 12-14h
- Telefon 011/3021-077
- E-mail: bozic@ekof.bg.ac.rs

- **Prof. dr Slobodan N. Aćimović – redovni profesor:**

- Kabinet 313 – III sprat
- Vreme prijema studenata – četvrtak 12-14h
- Telefon 011/3021-066
- E-mail: asloba@ekof.bg.ac.rs

- **ms Veljko M. Mijušković- asistent:**

- Kabinet 242 – II sprat
- Vreme prijema studenata – ponedeljak 12-14h, četvrtak 12-14h
- Telefon 011/3021-166
- E-mail: mijuskovic@ekof.bg.ac.rs